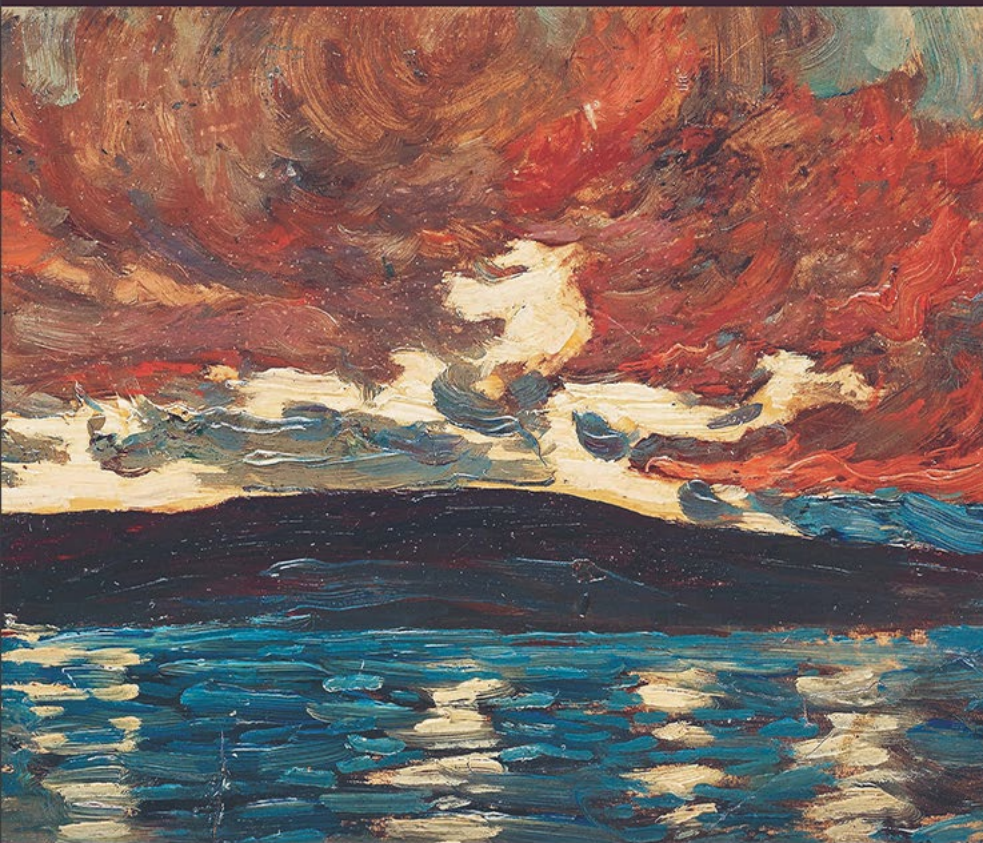

KARIN SMIRNOFF

Moja matka

Ljndeni

Moja matka

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Karin Smirnoff

Moja matka – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Moja matka

KARIN SMIRNOFF

Moja matka

Ljndeni

Citát na strane 29 je zo zbierky *Kalender röd*
(Albert Bonniers förlag, 2000) od Ann Jäderlund

Citát na strane 71 je zo zbierky *Solitära dikter*
(Albert Bonniers förlag, 1972) od Larsa Noréna

Citát na strane 71 je z knihy *Fåglar*
(Nordisk fotografvyr, 1960) od Björna Ursinga

Citát na strane 278 je zo zbierky *Färjesång*
(Albert Bonniers förlag, 1941) od Gunnara Ekelöfa

Jeden

Vydali sme sa s matkou na sever. Zbalili si veci a vycúvali džípom z garáže.

Bror za nami zamkol a kľúč zavesil na klinec.

Lukas pojašene pobehoval sem a tam. Šípil že sa čosi deje. Bror ho vzal na vôdzku a odviedol do koterca. Zavrel za sebou sieťované vráta a čupol si k nemu.

Nepočula som o čom sa rozprávali. Lukas mu podal labku.

Bror potom vyšiel z koterca a skormúteného lukasa nechal za pletivom. Natiahol dnu ruku no lukas sa len odvrátil.

Matka pôjde za nami v pohrebnom aute povedala som. Odvezie ju nordin.

Matka zomrela a bror sa uzavrel do seba. Stala sa z neho lemra. Nechcelo sa mu pracovať a takmer prestal rozprávať. Matku sme na znak úcty premenovali na mamu. Nie že by to bol nejaký veľký ústupok ale aspoň niečo. Ostala po nej už len pachuť milej babičky ktorá si toho v chalúpke veľa vytrpela a potom z ničoho nič umrela.

Škoda že angelika nedostala voľno poznamenala som.

Märitljungqvistová to zamietla. Stačilo že musela dať voľno mne. Dve neplánované dovolenky v sociálnych službách smalångeru neprichádzali do úvahy. Svokra sa za blízku rodinu nepočítala.

Angelika u nás bývala od minulých vianoc. Milovala švéd-
ske šlágre a seriály v telke. Mala miernu a milú povahu a po
ruke vždy nejakú múdrosť.

Človek síce vie čo má ale nevie čo mu život nadelí.

Nič nie je nemožné kým to neskúsiš.

Život ti nedá druhú šancu a podobné múdrosti zvykla pri
vhodnej príležitosti vytiahnuť.

No predovšetkým sa o brora starala ako keby to bolo jej die-
ťa. A udržiavala ho tak triezveho. Dozerala aby dostatočne je-
dol a spal.

Starala sa oňho ako o dieťa a tak som sa oňho nemusela
starat' ja.

Zastavili sme na benzínke kúpiť cigarety.

Bror si listoval v regionálnom časopise a ja som si kúpila ká-
vu s mliekom.

Petra zdvihla pohľad od chladiaceho pultu. Idete na pohreb
opýtala sa.

Hej odvetila som. Začína sa o tretej.

Mala som toho veľa. Chcela som vám zavolať ale.

Ako sa ti inak darí prerušila som ju a do pohára naliala ešte
jeden téglik mlieka.

Dá sa odvetila. Starám sa otcovi o mačku. Odišiel do fínska.
V októbri sa sťahujem. Zohnala som si dvojizbák na balkáne.

Balkánom u nás volali bývalú utečeneckú štvrť. Po skončení
vojny v juhoslávii tam do dvojposchodových budov pripomí-
najúcich vojenské kasárne napchali stovky azylantov. Postavili
ich len za pár mesiacov. V smalångeri to nikdy predtým tak ne-
žilo. V dedine vyrástli kaviarne. Jednota zásobila obchod exo-
tickým tovarom. Kostoly sa bili o to kto viac pomôže. Organi-
zovali zbierky oblečenia a posedenia pri káve.

Pred bohom sme si všetci rovni vyhlásil kňaz.

Niektorí z nich videli ako im vlastný sused zavraždil rodičov.

Iní boli svedkami znásilnenia vlastných dcér.

Na balkáne žili jeden vedľa druhého.

Srbi chorváti čiernohorci kosovskí albánci a bosniaci.

Tak rýchlo ako prišli boli aj nútení pobrať sa inam. Kaviarne pozatvárali. Jednota dopredala posledné fľaše ajvaru za polovičnú cenu. No ubytovne zostali. Každým rokom upadali čoraz viac. Začali tam sťahovať sociálne slabších. Psychicky chorých ľudí utečencov bez rodičov a čerstvo rozvedených. Vdovy po roľníkoch bez dôchodku a teraz i petru.

Vytapetujú mi to tam. Môžem si vybrať vzor.

Netušila som že john má mačku povedala som.

Hej je to siamka odvetila petra.

A čo robí vo fínsku.

Petra len pokrčila plecami. Asi tam má nejakú výstavu. Musím ísť rozlúčila sa a šla obslúžiť nového zákazníka.

Čau odvetila som.

Bror pred sebou rozprestrel mapu.

Trasa viedla po é štvorke do sangisu. Potom smerom na övertorneå. Oprel sa o dvere. Jeho dych vytváral na skle obláčiky. Nakreslil naň prstom kríž.

Tesne pred krákãngerom sme museli zastať skupinke sobov prechádzajúcich cez cestu. Zatrúbila som no ani na nás nepozreli.

Bror si posunul sedadlo dozadu a zavrel oči zatiaľ čo ja som opatrne prešla popri zvieratách.

Veď ich pokojne môžeš zraziť. Štát to majiteľom aj tak preplatí.

* * *

Zavolali nám z domova dôchodcov. Vraj sa matke pohoršilo. Ani som nevedela že je na tom zle.

Keď volali akurát som bdela pri smrteľnej posteli ingerdal-grenovej ktorá v lete začala pomaly chradnúť. Očakávali sme príchod príbuzných ktorí sa s ňou chceli rozlúčiť. Boli roztrúsení po celom švédsku a tak sa čakanie pretiahlo.

Ako dlho ešte vypytovala sa. Už som z tých sviatkov unavená. Po letnom slnovrate chcem umrieť.

Už nadišiel september a zdalo sa že ingerdal-grenová to myslela vážne. Striedali sme sa pri jej smrteľnej posteli.

Nemala som so sebou auto. Peši by mi tých desať kilometrov domov trvalo pridlho. Zavolala som brorovi i angelike no nedvíhali. Göranbäckström aj gunnargran mali vypnuté telefóny.

Na východnom konci smalångeru sa totiž konala schôdza cestného spolku. Angelika na ňu piekla celý týždeň.

Vytočila som číslo taxislužby.

Taxismalånger vyčkajte prosím na linke.

Na čo mám čakať na linke spýtala som sa taxikáraandersa keď to konečne zdvihol. To máš toho v sobotu poobede tak veľa.

Pozerám dostihy odvetil.

Odviezol by si ma do domova dôchodcov opýtala som sa. Umiera mi matka.

To mi je ľúto odvetil. Máš rezerváciu.

Nemám. Nevedela som že zomrie dnes.

Tak to bohužiaľ nepôjde. Veľa šťastia.

Zostávalo mi len skúsiť johna. Ten povedal že ma vezme traktorom.

Prehodila som pár slov so sestričkou. Ponáhľajte sa späť povedala. Veď viete ako to je zohnať v sobotu záskok.

Traktor bol starý. Jediné voľné miesto bolo na sedadle pred Johnom. Nevideli sme sa od vianoc. Kabína bola celá zaparená až sa okná zahmlievali. John prešiel rukávom po bočnom skle.

Určite to nebude nič vážne povedal. Starí ľudia rýchlo chytia infekciu. Nahol sa dopredu. Na tvári ma poštekli jeho vlasy. Zo zvyku som sa nadýchla vône jeho tela ktorá kabínu traktora naplnila kadidlom a myrhou.

Zavolala som ti len preto lebo to nik iný nebral odvetila som. John odbočil na é štvorku a zamieril k domovu dôchodcov.

Podrž na chvíľu volant zavelil. Nahol sa ponad mňa a vytiahol batoh. Z termosky do hrnčeka nalial kávu.

Keď mi ho podával zamotali sa nám o seba ruky. Túžba vytlačila traktor na krajnicu.

Zaparkoval ho na odstavnom mieste. Odložil svoj hrnček a ten môj si položil k nohám.

Tak veľmi som po tebe túžil povedal.

Zaprisahala som sa že sa k tebe už nevrátim odvetila som. Slúbil si mi že už nikdy nebudeš piť a ja som si slúbila že s tebou už nikdy nebudem.

Zmenil som sa povedal.

To sa nikdy nestane pomyslela som si.

Ja som sa tiež zmenila odvetila som aj keď to nebola pravda.

Na tvári ma škriabalo jeho strnisko.

Moje nechty mu na pokožke zanechali odtlačky.

Keď už bolo po všetkom vytiahli sme si nohavice a john znovu vyšiel na é štvorku. Pritiahol si ma bližšie k sebe. Jednou rukou ma objímal a druhú držal na volante až kým sme nezastavili na príjazdovej ceste k domovu dôchodcov.

Muškáty na oknách dýchali atmosférou domova.

Odtiaľ sa nikto živý nedostane.

Dva

Zápach éterickej zmesi moču zemiakovej kaše v prášku a dezinfekcie mi udrel do nosa už vo dverách.

Na oddelení vládlo ticho. Dôchodcovia už dávno spali. Zo stien viseli ozdoby ktoré mali pripomínať teplo domova. Staré náradie a drevené kolesá mali oživiť ich senilné mysle. Biblie a spevníky na rustikálnej drevenej polici anno tisícosemstodevätdesiatosem.

Jedného dňa sa tu tiež budem snažiť vybaviť si spomienky na vlastný život. V spoločenskej miestnosti s poličkami a pohovkami z ikea domácimi pekárnami metličkami na šampanské a memoármi slávnych obstarožných šéfkuchárov.

Zaklopala som na dvere a vošla dnu.

Bror ma predbehol. Sedel pri posteli a hladil ju po ruke.

Posadila som sa na opačnú stranu posteľe. Chcela som sa s matkou naposledy porozprávať ale tu nastal problém. Nemohla som ju osloviť matka. Siri by znelo zvláštne. Äiti bolo cudzojazyčné. Mami nemysliteľné.

Ahoj povedala som nakoniec. Počujes ma.

Je v bezvedomí povedal bror. Kde si toľko trčala.

Dávala som pozor na ingerdalgrenovú keď zavolali. Chvíľu mi trvalo dostať sa sem.

Spýtal sa ma ako som prišla. Odvetila som že taxíkom.

Skúsila som to ešte raz. Posunula som sa bližšie k matke a chytila ju za ruku.

Ahoj. To som ja. Trochu sa zamrvila. Ochrnutým okom trhlo akoby sa ho zo všetkých síl snažila otvoriť.

Kňaza zašepkala.

Kňaza z kukkojärvi.

S brorom sme si vymenili pohľady. V matkinom živote bolo veľa kňazov.

Maria povedala potom.

Hän elää. Hän elää opakovala.

To je nejaké meno spýtal sa bror.

Neviem odvetila som a uložila si hännelä a kukkojärvi do telefónu aby som nezabudla.

Opatrovateľka položila na stôl tácku s kávou. Hneď po nej do izby vošla zdravotná sestra.

Ako je na tom opýtala sa a nadvihla perinu aby matke skontrolovala nohy.

Mohli by ste s tým prestať. Je úplne jedno akej farby sú.

Už je čas povedala. Pohladkala matku po nohe a pichla jej ďalšiu dávku morfia. Morfium smrť síce urýchli ale radšej rýchlejšia smrť ako smrteľná úzkosť. Už som videla ľudí umierať. Po liekoch proti bolesti prišla smrť pokojne. No sem tam sa stalo že to sestrička nestihla.

Čo jej je opýtala som sa.

To s istotou nevieme odvetila sestra. Pred niekoľkými týždňami dostala zápal pľúc. Už to vyzeralo že sa uzdraví no potom sa jej stav opäť zhoršil. Niekedy jednoducho nadáde čas.

Matka dýchala prerývane a s otvorenými ústami. Zubnú protézu jej vybrali. Teraz vyzerala inak. Ako ötzi.

Bror sa pohrával s perinou a rukávom si utieral slzy a sople z nosa.

Nechcem aby umrela povedal a neprestával ju hladkať po ruke.

Tu máš povedala som a podala mu hrnček s kávou. Než tu začneš zneuctovať mŕtvolu.

V miestnosti bolo dusno. Radiátor hučal. Vstala som a začala pochodovať hore dole v snahe utíšiť pásomnicu čo sa prebrala k životu.

Ja smútiť nebudem no nechcela som ani aby zomrela.

Priložila som matke ruku na čelo. Bolo spotené akoby mala horúčku. Trochu som ju odkryla a zacítila jej vôňu. Zmes mydla lux a maštale ma vrátili do detstva.

Zvykla nás vôbec niekedy objímať. Vôbec som si nepamätala či som jej ako decko sedávala na kolenách a načúvala tlkotu jej srdca pod šatami na dobierku alebo či ma hladievala po vlasoch a šepkala mi do ucha.

Otvorila som vetrák a detstvo vymenila za jesenný večer. Na stromoch ešte kde tu zostali listy. Okolo prefrčalo auto.

Matka zachrčala a nadýchla sa.

Takto to vyzerá keď človek umiera opýtal sa bror pošepky tak aby ho nepočula.

Prikývla som. Telo postupne vypína orgán po orgáne. O chvíľu odíde naveky.

Neprečítala by si niečo poprosil. Poobzerala som sa po písme. Určite leží niekde na stole alebo vedľa postele. Dokonca som nazrela aj pod perinu.

Smrť prišla tak nenápadne že sme si ju takmer nevšimli. Jeden posledný nádych a všetkému bol koniec. Zavrela som jej ochrnuté oko a chcela zopäť ruky no matkine prsty akoby boli proti. Otče náš ktorý si na nebesiach posväť sa meno tvoje. Ak

sa matka boha zriekla bude teraz musieť zapracovať aby si znovu získal jej dôveru. Príď kráľovstvo tvoje.

Nebud' smiešna povedal bror. Boh predsa nie je človek. Máš pravdu odvetila som. To nebola ani matka.

Do miestnosti vstúpila sestrička a my sme zapálili sviečku. Matkina hladká koža odpočívala na vankúši. Napravila som jej perinu.

Bror si pretieral oči. Objala som ho. U mňa sa smútok prejavoval len ako prázdnota v srdci.

Čo teraz spýtal sa bror.

Zavoláme nordinovi.

Pobalili sme jej veci. V zásuvke sme pod nohavičkami a silonkami našli sväté písmo s pozahýbanými stránkami. Z knihy vypadli dve obálky. Jedna bola určená dvojčatám. Druhá marii.

Okolo polnoci keď si nordin prišiel po matku a celý jej život už ležal v kufri džípu sme sa vybrali domov a otvorili náš list.

Bol napísaný matkiným roztraseným písmom a s dátumom desiateho marca dvetisícšedemnást.

Milé deti,

ako viete, v Smalångeri máme rodinnú hrobku. V tej ležať nechcem.

To je pochopiteľné povedala som a čítala ďalej.

Pochádzam z dedinky Kukkojärvi v Norrbottene. Ešte stále tam vlastním dom. Alebo lepšie povedané, čoskoro už bude Váš. Odpusťte mi. Nechcem Vás zbytočne zaťažovať. Ak budete potrebovať pomoc, obráťte sa na Jussiho Rahanniho. Je to Váš bratranec.

Hrob v Kukkojärvi je už zaplatený. Z celého cintorína má najlepší výhľad. Chceme, aby ste ma pochovali tam. Je tam miesto aj pre Vás.

Ste si veľmi podobní. Akoby ste boli jedno telo. Preto by som každému z Vás chcela venovať len jednu poslednú vetu.

Bror, to, čo si zdedil po otcovi, Ti je len na obtiaž. Nebuď ako Tvoj otec.

Jana, to, čo si zdedila po matke, Ti je len na obtiaž. Postaraj sa o Dianu.

A ešte jedna vec. Dohliadnite na to, aby svoj list dostala aj Maria.

Boh Vám žehnaj.

Āiti.

Bror sa znovu rozplakal. Teraz však plakal za mariou a znelo to inak.

Keď to písala ešte stále verila v boha povedala som. Zaujímalo by ma čo sa s tou našou pravovernou matkou ktorá odpustila otcovi všetky tie monokle znásilnenia kopance zvieratám i biťtie detí stalo.

Naposledy som s ňou bola v jeden augustový deň pri mori. Vyzdvihla som ju džípom. Tlačila som ju na vozíku cestičkou ku skalám. V košíku sme mali piknik. Nejakí ľudia sa tam vyšli poslednýkrát okúpať. Na deke sa opaloval otecko s dvomi deťmi.

Vedela si že ma otec zachránil keď som sa topila spýtala som sa matky.

Hľadela smerom k fínsku a slamkou sřkala kávu.

Hej pamätám sa. Panibäckströmová k nám potom prišla a obvinila môjho erika zo strašných činov. Ved' si bola ešte len decko. Zachránil ťa predsa a to bolo hlavné. Tomu jej chlapčisku sa nedalo veriť. Ved' si upálil brata a ktovie čo ešte.

Takže si neverila ani jej ani johnovi.

Nie odvetila. No aby sa nepovedalo opýtala som sa erika čo je na tom pravdy. Položila šálku na kameň vedľa a napravila si

šatku. Nastavila tvár slnku a zavrela oči. Na lícach sa jej objavili škvrny od slnka.

Raz darmo pomyslela som si. Je neskoro. Musím sa s tým zmieriť a pochopiť že u nej nikdy nevzbudím pocity viny s ktorými by sa dalo pracovať.

Tri

Dve vrecká s desiatou.

Jedno pre mňa a pre brora. Druhé pre otca.

Vodu so sirupom pre nás. Otec dostal dospelácky sirup.

Prijemnú zábavu na pláži hovorí matka.

Mávame jej zo schodov pred domom. Otec cúva autom z garáže.

Nemôžeš ísť s nami pýta sa bror.

Teplo mi nerobí dobre povie matka a napraví si slnečné okuliare.

Ani nám oponuje bror.

Na zadku mu visia šortky.

Poškrabe ma na ruke.

Myslíš že otec. Nedopovie.

Ale nie odvetím mu. Je mi trochu zle. Asi by som mala zostať doma.

Otec na nás trúbi že je čas nasadať.

Nedeľné popoludnie s otcom.

To sme ešte nikdy nezažili.

Zaspí na uteráku.

My sa hráme v piesku.

Potom sa začínam brodiť do mora.

Štyri

V kukkojärvi sme odbočili ku kostolu a zaparkovali vedľa nordina.

Kostol stál na kopci. Náhrobné kamene sa v úhľadných radoch tlačili jeden vedľa druhého na brehu rieky.

Pohreb zabezpečili matkini príbuzní. Nám stačilo len prísť.

Námraza ešte nestihla skoliť všetko rastlinstvo. Listnaté stromy blčali najvyzývavejšími farbami jesene. Nad kostolom pomaly hasli posledné studené slnečné lúče.

Vošli sme dnu a sadli si do prednej lavice. Za nami sa kostol plnil ľuďmi. Muži v oblekoch robili pred oltárom posledné úpravy. Úkosom som sa obzrela a videla len neznáme tváre. Starí mladí a rodiny s deťmi sa ticho zhovárali a kývali nám na pozdrav akoby s nami zdieľali smútok. Ženám vlasy zakrývali šatky.

Kde to sme zašepkala som brorovi. Nechápem čo sa deje.

V matkinom rodisku odvetil. Zvykla spomínať miestnu komunitu veriacich. Zdá sa že tradíciám sa tu ešte vždy darí. Poobzeral sa naokolo a opätovoľ im sústrastné úsmevy. Sedeli sme tak blízko seba až som na kostnatom pleci pocítila jeho kostnaté plece.

Kto sú všetci tí ľudia šepľa som. Nemohla predsa poznať celý kostol.

Matka mala deväť súrodencov odvetil.

Z mamy sa znovu stala matka.

Nepáči sa mi že tam leží v obyčajnej drevenej debne povedal bror. Nie je ani hoblovaná.

Červy už čochvíľa zistia že má nohy i ruky chudé ako hrdlo zahmkala som text starej piesne.

Prestaň zahriakol ma bror. Viem že si na tom rovnako. Vždy viem ako sa cítiš.

Mal pravdu no nepriznala som to. Mala som chuť vyzliecť si smútočný kabát a prikryť jej ním rakvu aby sa zohriala.

Rozozneli sa zvony. Čakali sme na prelúdiu k prvému žalmu no žiadne neprišlo. Zhromaždenie povstalo. Vstali sme tiež. Potom spustili pohrebnú pieseň bez sprievodu organu. Nie že by to znelo zle. Len inakšie.

Dvaja z troch v oblekoch si šli sadnúť.

Ten tretí ktorý pôsobil najdôležitejšie si na seba pripol mikrofón a rozhliadol sa po publiku. Zdalo sa že si pozornosť užíva. Pódium i moc boli jeho na veky vekov amen.

Naše dni na zemi sú zrátané. Človek nemôže ovplyvniť ako dlho bude žiť. No dokáže ovplyvniť ako bude žiť.

A nie je to isté šepa som brorovi.

Pšššt zahriakol ma. Aspoň raz si vypočuj kazateľa ktorý vzerá že vie čo hovorí.

Hriech a odpustenie spolu súvisia povedal oblek. Zhrešíme a bude nám odpustené. Hriech nás prenasleduje na každom kroku. Diabol je nám v päťách kade chodíme. Nastavuje nám svoje pasce aby sme do nich spadli. Väčšina z nás padne každý deň. Napríklad pri milosrdnej lži ktorú žena povie mužovi keď sa jej nevydarí jedlo. Dieťa keď odvráva rodičom. Tínedžer čo sa nevráti domov v stanovený čas.

Sú to malé hriechy. Modlíme sa za ich odpustenie a boh nám ich odpustí no žiada aby sa neopakovali. Opakované hriechy

sa kopia a stavajú tak vlastnú babylonskú vežu. Keď sa zrúti vy všetci bezvýznamní ľudkovia sa modlíte o odpustenie. Bičujete sa halúzkou a sľubujete že už nikdy nezhrešíte hriechom malého človeka. Ale to vaše nikdy viac sa neustále opakuje. Diabol vám znovu a znovu kope jamy aby ste do nich padli. Nie je to vaša chyba. Diabol má pred vami náskok a to plní svoj účel. Bez hriechu totiž niet požehnania. Bez priznania hriechov niet milosrdenstva.

Oblek k nám vystrel ruky.

Bez hriechu niet požehnania zvolal na celý kostol. Bez vyznania hriechov niet milosrdenstva.

A zhromaždenie mu odpovedalo.

Bez hriechu niet požehnania ozvalo sa z lavíc. Bez vyznania hriechov niet milosrdenstva.

Zdalo sa že jeho slová preplnený kostol značne zasiahli. Ľudia za nami fňukali nad svojimi hriešnymi životmi. Ochkali a knísali sa akoby ich práve odsúdili na smrť ukameňovaním. Na ženu v truhle už pravdepodobne aj zabudli.

Naklonila som sa k brorovi. Najprv ma nepočul.

Čo sú to za kraviny zopakovala som hlasnejšie a on sa od mňa odtiahol.

Oblek hovoril čoraz hlasnejšie.

Sirrahanniová alebo sirikipová ako sa volala odkedy sa navzdory komunite vydala a odstahovala na juh sa so svojim hriechom za celý život nepopasovala. Naopak kade tade obviňovala druhých aby vyzerala že je bez viny. Namiesto toho aby sklonila hlavu pred mužom ktorému darovala svoje telo a prijala za svoj hriech trest zamotala sa do pazúrov diabla. Namiesto toho aby prosila o odpustenie hriechov aby mohla okúsiť božiu milosť trvala na svojej nepoškvrnenosti a obvinila božieho služobníka.

Na čele sa mu zaleskol pot. Oči blčali a jeho telom lomcovalo. Tak veľmi ho opantali vlastné slová že so sebou metal a vzdychal akoby sa chystal vyvrcholiť.

Z lavíc sa ozýval plač a vzlyky.

Po brorovej tvári sa ticho rozkotúlali slzy.

Vo mne začínala vriet zlosť. Mala som sto chutí prevrátiť sväteničku a zvonček na milodary rozdupať na kusy. Keď som si brora premerala bližšie zistila som že neplače od žiaľu. Nebol smutný. Zasiahla ho reč kazateľa.

Trochu prisilno som ho štuchla do rebier.

Čo robíš ohradil sa. Musíš kaziť túto peknú chvíľu. Ľudia tu s nami smútia čo nepočuješ.

Akurát keď som mu chcela prehovoriť do duše zhromaždenie povstalo.

Úžasná milosť aký sladký je hlas

ktorý zachránil naničhodníka ako som ja.

Kedysi som bol stratený no teraz som nájdený.

bol som slepý a teraz vidím.

Po skončení žalmu sme sa ticho modlili. Oblek sa modlil s otvorenými očami a natiahnutými rukami. Pripomínalo to zborové spievanie publika v štokholmskom skanzene až na to že táto verzia pochádzala z kukkojärvi.

Siri sa po štyridsiatich deviatich rokoch rozhodla vrátiť domov. Späť k nám. Rozhodla sa prosiť o odpustenie hriechov. Sirirahanniová povedal. Tvoje hriechy sú ti odpustené. Boh ti udelil milosť. Tvoja cesta k nemu je voľná.

Plač stíchol. Ženy si ponaprávali šatky. Ľudia akoby precitli.

Až na brora. Bror teraz skutočne plakal. Trochu som sa upokojila a chytila ho popod pazuchu.

Všetko bude dobré povedala som ako už mnohokrát predtým.

Neboj.

Oblek sa posadil na stoličku opodiaľ. Slovo prevzal klasický kňaz v rúchu.

Odkášľal si.

Sirirahanniová bola najmladšia z desiatich detí začal. Keď rodičia ochoreli starala sa o súrodencov sama. Krátko po ich skone odišla z rodnej dediny za prácou na juh. V smalångeri stretla svojho nastávajúceho erikakippa. Boh im nadelil aj dve deti.

Dvoch albínov z diablovho semena poznamenala som.

Prestaň zahriakol ma bror. Môžu ťa počuť.

Sirirahanniová bola oddanou manželkou a matkou. Zároveň v srdci celý život chovala spomienku na rodný kraj. To je zrejme aj z krásnych výšiviek ktoré zdobia našu faru.

Boh vás žehnaj a ochraňuj.

Pomodlime sa.

Pomodlili sme sa za matku.

Amen.

A teraz sa môže každý poslednýkrát osobne rozlúčiť.

Do rúk sa nám zabodávali tne. Ruže na rakvu sme kúpili na benzínke v rãneã. Žiadne iné kvety v kostole neboli. Ani na truhle ani na zemi. Žiadne svietniky s horiacimi sviečkami či iné ozdoby. Len drevená debna v ktorej sa tiesnilo čosi krásne. Vstala som.

Pod' vyzvala som ho. Chcem jej tie ruže položiť na truhlu.

Bror sa zamrvil a porozhliadal okolo seba. Ľudia okolo mu pohľad opätovali.

Ale čo keď sa to nemá povedal.

To mi je fuk odvetila som a zamierila k truhle. Bror ma nasledoval.

Ruže sme položili na rakvu do kríža.

Nebola si síce dobrá matka no viem že ten v obleku sa mylí povedala som.

Ahoj mami povedal bror. Vieš že ja. Potom sa mu hlas zlomil a rozplakal sa až sa mu podlomili kolená. Odtiahla som ho k lavici.

Teraz už poďme. Smútiť môžeš potom povedala som. Musíme odtiaľto vypadnúť. Mysli na veľké pivo. Orosené veľké pivo skúšala som to no návnada všetko len zhoršila. Teraz už reval ako trucujúce decko a odmietal sa pohnúť z miesta.

Mami volal smerom k truhle. Mami.

Zhromaždili sa okolo nás ľudia. Ich telá akoby sa snažili vytlačiť prázdnotu okolo brora a podopierali ho ako barly.

V tej trme-vrme šatiek a oblekov nebolo ani kyslíka ani zmierenia.

Matka bola mostíkom po ktorom kráčal. Žena v šatke vykukujúca spoza záclony. Žena ktorá otcovi servírovala jedlo a pálenku a želala mu dobrú chuť. To bola naša matka.

A bror.

Ideme povedala som no brora zahltili sústrastné objatia a pohladenia žien v šatkách. Potiahla som ho za rukáv. Vykrútil sa mi. Predrala som sa z hlúčika a vybehla chodbičkou von pred kostol. Zamierila som na parkovisko naskočila do auta a otočila kľúčom v zapalovaní . Motor si niekoľkokrát odkašlal a potom zdochol.

Ktosi zaklopal na okno. Stiahla som ho.

Nefachčí to opýtal sa.

Dejavu pomyslela som si.

Muž v loveckých nohaviciach s koženými nášivkami na kolenách ma vyzval nech otvorím kapotu. Skús teraz povedal a džíp našartoval ako keď zapradie mačka.

Jussirahanni predstavil sa a podal mi cez okno ruku. Ty musíš byť janakippová. Sme bratranci.

Nepodobáme sa povedala som.

To nie odvetil. Ponášaš sa skôr na kippovskú fajtu. Ja som čistý rahanni.

Zalovil vo vrecku a vytiahol z neho dózu tabaku snus. Po-núkol ma.

Neholdujem snusu.

Tak to je načase.

Možno máš pravdu odvetila som. Prstami som si nabrala štipku sformovala ju do hrčky a strčila pod peru k ďasnu.

Na jazyku som pocítila pár zablúdených zrníčok. Ďasno začínalo páliť.

Najprv mi začalo byť teplo. Potom mi prišlo zle. Otvorila som dvere a vyvracala sa k okrasnému ihličnatému plotu.

Tu máš povedal keď sa mi podarilo dostať zo seba posledné kúsky párka z benzínky v rãneã. Vytiahol z vrecka vreckovku a podal mi ju.

Ďakujem povedala som a postarom sa vysmrkala do kãro-vanej látky.

Kde budete nocovať opýtal sa. Nevedela som. Vyrazili sme bez pomyslenia na nocľah jedlo či zajtrajšok.

Matka. Tá čo ju pochovali písala že máme v dedine dom. Možno by sme mohli prespať tam.

To nepôjde. Môžete spať u mňa. Jedli ste už.

Môj obed si mal práve možnosť vidieť odvetila som.

Rozozvučali sa zvony.

Z dverí kostola sa začali trúsiti návštevníci pohrebu. Ako prvý vyniesli truhlu s matkou. Hneď za ňou nasledoval kňaz a bror s akousi ženou ktorá ho držala za plecía.

Jussirahanni sa pozrel smerom ku svahu kde sa matka rozhodla stráviť svoj posledný odpočinok.

Môžeme tam ísť spolu povedal.

Prach si povedal kňaz.

Prach z marsu utrúsila som.

Na prach sa obrátiš.

In pulverem reverteris zopakoval jussirahanni.

Kňaz nabral hlinu lopatkou. My ostatní sme použili dlane. Veko truhly som posypala len tichou štipkou.

Čerstvo vykopaná jama v piesčitej zemi voňala po hematite.

Bror zostal pri svojich nových kamarátoch. Ja som sa s jussimrahannim vrátila na parkovisko inou cestou. Bolo príjemné zo seba prechádzkou striasť pohreb.

Cestou som si čítala náhrobné kamene. Narodili sa tu a zomreli celé generácie. Niektoré mená sa opakovali častejšie ako iné.

Bror nakoniec prišiel k autu. Okolo ramien ho stále držala tá istá šatka. Odvrátil pohľad a naskočil do auta ako zahambené decko.

Žena obišla auto a podala mi ruku. Marta povedala. Sme sesternice.

Nepodobáme sa odvetila som.

To nie. Ale možno sa podobáme vnútrom povedala.

To ťažko pomyslela som si.

Opatruj brata. Uvidíme sa zajtra.

Kývli sme si na pozdrav ako to zvyknú robiť neznámi.

Chodte za mnou povedal jussirahanni a zamieril k neďalekému pikapu.

Päť

Nasledovali sme jussihorahanniho po štrkovej ceste. Nešiel rýchlo. To sme pokojne mohli ísť aj peši.

To bolo neuveriteľné žasol bror. Tolko lásky.

Hej to teda odvetila som.

Jussirahanni odbočil na ešte užšiu štrkovú cestu a potom zastal pred domom.

Vystúpili sme obzerajúc si okolie.

Nedaleko hučala rieka a opodiaľ sa rozpadala stodola.

Tak asi podme dnu povedala som a bror sa šuchtal za mnou. Vyzuli sme sa a kabáty zavesili na vešiak. Aby sme si uľahčili život obliekali sme sa rovnako. Boli sme tak zvyknutí od detstva. Nie z estetických dôvodov. Módu sme mali na háku. Proste bolo praktickejšie kúpiť z každého kusa po dva.

Vnútri bolo cítiť kávu drevo prepálený olej dym z fajky a nejakú chémiu. Možno alkohol. Mydlo vodu po holení plesen. Vlhkú spodnú bielizeň a maštal. Motorový olej impregnačný krém a čerstvý chlieb.

Zaparkovala som nás oboch na kuchynskej lavici. Plastový poťah sa mi lepil na stehná a hovädzia polievka pekne hriala.

Dáte si fínsky chlieb opýtal sa jussirahanni. Okrúhly bochníček prelomil na polovicu a každú natrel maslom.

Horúca káva nám pálila ústa a kuchyňou už sálalo teplo z pecky. Na klinci visel kalendár s mačiatkami.

Ak tu teda môžeme prespať tak kde opýtala som sa obzera-
rajúc sa naokolo.

Môžete sa zložiť tamto v spálni ukázal. Obliečky sú čisté.
Odviedla som brora do posteľe. Vyzliekla ho cez hlavu a pred-
pažené ruky. Kým som ho stihla prikryť už spal.

Jussirahanni nám nalial ďalšiu kávu tentokrát prilial aj tvrdé.

Pálenku s kávou tu voláte kask však opýtala som sa. Mama
alkohol nikdy nepila. Jedinou výnimkou bol kask povedala som.

To nie je alkohol to je medicína odvetil no ja som si mys-
lela svoje.

Poobzerala som sa okolo seba. Dom pôsobil ako stará sýp-
ka. Kuchyňa ako každá iná. Steny však nezdobili žiadne obra-
zy ani dekorácie. Namiesto toho boli obložené podomácky vy-
robenými policami plnými kníh. Dokonca aj pri výlevke stál
jeden stoh.

Zdá sa že rád čítaš poznamenala som.

Do hrnčekov nalial ešte kvapku pálenky a dolial kávu.

Káva a pálenka sa mi rozprúdili v žilách. Mozog si na chvíľ-
ku oddýchol. Chrápanie z vedľajšej izby dodalo miestnosti do-
mácku atmosféru.

Nakoniec som sa musela opýtať na matku.

Myslíš siri povedal. Bola to moja teta. Veľmi mi pomohla
keď som bol malý. A ja som jej sľúbil že zas pomôžem vám.

My žiadnu pomoc nepotrebujeme odvetila som. Prišli sme
len na pohreb a matka je už v zemi.

Jussi pozrel do stola a párkrát zakrútil dózou na snus. Odpil
si z kasku a ďalej hľadel do stola.

Máš nejakého obľúbeného spisovateľa opýtala sa.

Nie odvetila som. A čo ty.

Mám. Je ich celkom dosť.

Rozhovoril sa o knihách no ja som sa v myšlienkach pobrala vlastnou cestou. Do smalångeru zvykol každý týždeň zavítať knižný autobus. Zastavil na obratisku pri dome gunnaragrana. S brorom sme si v ňom zvykli čítať až kým autobus nemusel znovu odísť.

Po čase sa nás knihovníčka prestala pýtať či si knižky nechceme požičať domov.

Nemali sme výpožičný preukaz.

Rovnaký pokoj a vôňa ako v knižnom autobuse vládli aj u jussiho v kuchyni. Pomaly na mňa prichádzala únava.

Asi sa už poberiem do postele povedala som.

Zobudila som sa niečo po dvanástej. Závesmi do miestnosti prúdili slnečné lúče. Brorova strana postele bola prázdna. V dome panovalo ticho.

Aj v spálni a na chodbe sa kopili knihy. Na záchode stál len menší štósik pre návštevy. Ešte stále mi bolo zo včera zle no možno mi len škvrkalo v bruchu. Brora ani jussihorahanniho nikde. Vypila som pohár vody. Snoriť po jedle v cudzej kuchyni mi prišlo nevhodné. Namiesto toho som náhodne vytiahla jednu knihu a sadla si na schody pred domom. Na to že bol koniec septembra bolo dosť teplo.

Pobozkaj ma nech sa tvoje

Mäkké ústa červené

Dotknú mi oči pohľad ma

Tými ústami červenými a

Keď zavriem oči uvidím len

To červené temno tvojich pier.

S annjåderlundovou sme si ženu všimli už z dialky. Marta. Pravdepodobne od nás bola mladšia no nazvať ju dievčaťom sa nehodilo. Oblečenú mala dlhú sukňu topánky na nízkom opätku

vytáhaný sveter a zapletené vrkoče zakryté šatkou. V náručí niesla dieťa a ďalšie mala podľa všetkého v bruchu.

Keď si všimla že som ju zbadala zamávala mi. Vyzerala ako kristina. Hrdinka z historických románov Vilhelma Moberga.

Ahoj tak už si hore povedala a postavila dieťa na zem. Nepúšťalo sa jej pritom sukne.

Koľko má rokov opýtala som sa.

Dva aj niečo odvetila a posadila sa vedľa mňa. To je ale pekný deň. Jussi s brorom sa vybrali na ryby k vodopádu. Hovorili že ešte spíš.

Hej akurát som vstala povedala som.

Úkosom pozrela na hodinky.

Prišla som sa spýtať či k nám dnes neprídete na večeru povedala. Budeme tam len my a ešte jedna rodina. Tiež bratranci.

Odvetila som že neviem ako dlho sa zdržíme ale že sa opýtam brora.

Bror povedal že príde povedala.

Chvíľu sme mlčky pozorovali riekku.

To bol ale trudný pohreb poznamenala som a urobila na chlapča za martiným chrbtom grimasu.

Ani na organe nehrali.

Chlapec sa na mňa zašklábil späť.

My nezvykneme mať hudbu povedala. Hovoria za nás slová. Ale ako si asi počula spievať zvykneme. Zalovila po niečom v taške.

Dala som si prsty do kútikov úst a vyplazila jazyk ako sa len dalo.

Chlapec mi grimasu opätovoľ stlačením líc k sebe. Vyzeral tak ako nejaký znetvorený trol.

Povedala som niečo vtipné spýtala sa marta.

To nehrozí pomyslela som si.

Pozrela na syna ktorý sa akurát pohrával s nejakými kamienkami.

Čo hovoríš na kázeň opýtala sa.

Myslela som na ňu odkedy som sa prebudila. Kým som jej stihla odpovedať tá najväčšia zúrivosť ma našťastie prešla.

Henten oblek vyzeral akoby si dal elesdé povedala som. Že sme s matkou nevychádzali je jedna vec ale on ju isto nikdy ani len nestretol. Celá kázeň mi prišla nespravodlivá. Prvýkrát v živote som matku bránila.

Ten oblek ako si ho nazvala je pastorom v našej komunite. Volá sa silas. A je to môj muž.

Aha odvetila som. Pozrime sa.

Snažila som sa predstaviť si pastorasilasa ako niečieho muža. Bolo v jeho prítomnosti vôbec možné čo i len správne dýchať.

To je ale pekný deň povedala nakoniec a ja som vyzvedala akým spôsobom sme si sesternice.

Náš otec je sirin brat. Je nás veľa súrodencov. Jussi johannes rakel simon eva david magdalena a tak ďalej. No magdalena. Vetu nedokončila.

Všetci bývajú tu v dedine opýtala som sa. Pozrela na mňa akoby som spadla z višne.

Samozrejme odvetila. Z rodiny sa odtiaľ odťahovala len siri. Teda okrem magdaleny ale tá sa hneď vrátila.

Vstala a narovнала sa.

Kedy sa má narodiť opýtala som sa.

Hneď po vianociach odvetila a chytila chlapca za ruku.

Pod' nathan už pôjdeme.

Ak chceš odveziem vás ponúkla som sa. Chvíľu to vyzeralo že bude súhlasiť.

Nie ďakujem rada sa prejdem.

Ako ďaleko to je do dediny opýtala som sa.

Pár kilometrov.

Môžem vás kúsok odprevadiť povedala som.

Prečo nie odvetila.

Chlapec sa rozbehol pred nami.

Zastala som a zaviazala si šnúрку.

Blížil sa k nám akýsi rachot motora.

Za nami sa spoza kopca vynorili dva mopedy. Za zadnými kolesami im víril prach. Keď nás zbadali ani nespomalili a prefrčali tak blízko až sme museli odskočiť nabok.

Debili zakričala som za nimi.

Nehreš zahriakla ma marta.

Veď idú ako idioti zopakovala som. Čo sú zač.

Marta mlčala. Po chvíli sme počuli že sa zvuk vracia.

Jeden z nich okolo nás prešiel rovnako blízko. Druhý z jazdcov zrazu prudko pribrzdil až sme schytali štrkovú sprchu.

Chlapec sa rozplakal.

Marta ho vzala na ruky. Z líca sa mu po zasiahnutí štrkom spustila krv.

Jednému z nich sa zapáčila naša najstaršia dcéra anja povedala. Silas naňho musel ísť silou.

A čo anja povedala som. Čo ona na to.

Ako to myslíš nechápala marta pokračujúc v chôdzi.

Už sme boli takmer v dedine.

Odtiaľto už dôjdeme sami povedala. Uvidíme sa večer.
Nathan pozdrav sa tete.

Šest

Deň ubehol rýchlo. Jussirahanni a bror sa vrátili s úlovkom lipňov a ostriežov.

Z auta som vybrala cestovnú tašku a prezliekla sa do nohavíc a košele. Bror dostal jednu červenú károvanú a ja tú druhú. Na spodku tašky ležala matkina biblia a list našej polovičnej sestry marii. Tej marii ktorú našli mŕtvu pri píle s rukami zopätými k modlitbe.

Vo dverách sa objavil jussirahanni. Aj on si prezliekol košeľu a zakasal ju do kožených nohavíc. Opasok pretiahol pútkami a zavesil naň aj pošvu s nožom ako ozdobu.

Si hotová opýtal sa a rukami zagestikuloval smerom k východu. Bror sa ako nejaký jamesdean opieral o kapotu auta a fajčil.

Všetci traja sme sa natlačili na predné sedadlo. Nenápadne som si premeriavala jussiho a rozmýšľala koľko môže mať rokov. Päťdesiatpäť pomyslel si bror alebo šesťdesiatosem či štyridsaťtri.

Dedinu tvorili obydlia roztrúsené popri hlavnej ceste. Z jednej strany ju ohraničoval les a z druhej jazero. Nenamaľované trámové domy tu a tam nasvedčovali že dedina je stará i keď sa tu našli aj novostavby.

Nezdá sa že by to tu postupne vymieralo utrúsila som.

Práve naopak povedal jussirahanni. Neustále sa sem sťahujú noví obyvatelia. Dosť ich prichádza práve z juhu.

Prečo sa sťahujú sem opýtala som sa. Veď tu určite niet roboty. Láka ich sem komunita odvetil jussi. Alebo presnejšie pastorsilas. Niečím ľudí priťahuje. Väčšina z nich nájde prácu v baniach.

Aj ženy opýtala som sa.

Nie. Ženy sa starajú o domácnosť a o deti.

Veď to nie je robota oponovala som.

Skôr by som povedal že je to tá najčastejšia robota na svete odvetil jussi.

A čo ty. Nemáš rodinu opýtala som sa.

S odpoveďou si dal na čas.

Hej mám. No odsťahovala sa. Vzala so sebou chlapca a odišla na juh.

Zvyšok cesty sme mlčali až kým sme nezastali pred nevymláňaným dreveným domom.

Vyzdvihnem vás okolo deviatej povedal jussi.

Ty s nami nejdeš opýtala som sa.

Nie. Lebo martin muž začal no keď sa pred dverami objavila hrdinka z historického románu zháčil sa. Aj teraz sa jej na bedre hompálalo nejaké decko.

Vďaka za odvoz povedala som. Namiesto pozdravu len zdvihol ruku.

Menšiu spoločnosť tvorilo asi dvadsať ľudí všetkých možných vekových kategórií. Chlapci sa nám poklonkovali a dievčatá robili puckerlíky. Boli to naši príbuzní. S niektorými sme si dokonca boli podobní.

Usadili sme sa v prednej izbe k prestretému stolu. Deti si posadali okolo vlastného stola bokom.

Miestnosť bola pekná a príkladne minimalisticky zariadená. Nekazili im to tu žiadne zbytočné závesy či pelargónie. Ne-

mali tu obrazy ani knihy na ktoré by sadal prach. Na nevy-maľovanej trámovej stene visel len biely kríž.

Stolujúci si zopáli ruky a sklonili hlavy. Mala som pocit ako-by sme hrali nejakú hru a ja som podvádzala. Moja viera je moja osobná vec. Nemala som chuť deliť sa o ňu s druhými.

A čo jussi nadhodila som radšej. Prečo tu jussi nie je s nami. Jussi z komunity vystúpil povedal pastorsilas.

Vyzvedala som prečo.

Je u nás kedykoľvek vítaný odvetil a na chvíľu sa mi uprene zahľadel do očí. Napadlo mi že pripomína žraloka.

A čím sa vaša komunita líši od iných siekt spýtala som sa.

Nie sme žiadna sekta odsekol. Sme úplne normálne náboženské zhromaždenie. Ako hocijaké iné v rámci slobodnej cirkvi.

A čím ste teda výnimoční vy nedala som sa. Niečím sa predsa musíte odlišovať.

Pravovernosťou odvetil pastorsilas. Písmo sväté nevykladáme. Riadime sa ním.

Riadite sa knihou napísanou pred niekoľkými tisíckami rokov. Spoločnosť sa odvtedy už značne posunula.

Ani nie oponoval pastorsilas. Práca rodina a domov sú stále hlavnými stavebnými kameňmi sveta. Žijeme síce jednoducho ale naplňa nás to. Navzájom sa stretávame a pomáhame si. Nikto sa tu necíti osamelý.

Hriech milosť hriech milosť.

Prirodzene odvetila som. S toľkými deťmi nie je človek nikdy sám. Ale čo ak niekto samotu potrebuje. V tom prípade má problém.

Tak hovorí len ten čo sám nemá rodinu odvetil. A ak by sme to obrátili na teba janakippová. Ako to že nemáš ani muža ani deti napriek tomu že už máš cez tridsaťpäť.